

Øk satsningen på psykisk helse i landbruket

Selvstendig næringsdrivende i landbruket er i det daglige med på å sikre matproduksjonen i hele landet og er bærebjelken i det norske samfunnet. Landbruket står for verdiskaping på over 150 milliarder kroner årlig og holder liv i bygder i hele landet. Uten et aktivt landbruk ville lyset sluknet i store deler av Norge, og viktige kulturlandskap og tradisjoner ville gått tapt.

I yrket som bonde møter man imidlertid stadig på utfordringer med liv og død, og det må tas tøffe avgjørelser og prioriteringer i arbeidshverdagen. Landbruket er også fysisk krevende arbeid som ofte innebærer skader, som igjen kan føre til psykiske lidelser. Mange bønder og andre næringsdrivende i landbruket opplever høyt stressnivå i hverdagen, som øker risikoen for ulykker og nesten-ulykker. Blant all landbasert næring er faktisk landbruket næringen med flest ulykker - hvor 20-30 % av dødsulykkene i arbeidslivet skjer i landbruket, til tross for at kun 3 % av sysselsatte jobber innenfor landbruket.

Som en ytre faktor påvirker også økonomien bønders psykiske helse, der en stadig presset økonomi i landbruket kan gi redusert mental helse som følge av bekymringer for driften. Slike bekymringer tvinger ofte bønder til å ta valg som setter sikkerhet og helse på spill i hverdagen, og bønder bør ikke tvinges i fjøset ved f.eks sykdom og fødsel som følge av økonomisk usikkerhet.

Som bonde jobber man ikke 08-16, men kontinuerlig gjennom hele døgnet. Det er derfor lite fri i hverdagen eller ferie som bonden kan bruke på seg selv og sin psykiske helse. Det kan være vanskelig for andre å forstå hva hverdagen som bonde innebærer, og for mange er jobben i landbruket også en ensom og tildels isolert hverdag, noe som gjør det krevende for utenforstående å fange opp når bønder sliter.

For en utsatt og presset yrkesgruppe som bønder er det spesielt alarmerende og potensielt livsfarlig at psykiatrien i Norge bygges ned og sentraliseres vekk fra bygdene og tettstedene. Timesvis med reisevei svekker sjansen for at bønder kan benytte seg av tilbud tilknyttet psykisk helse. Det er på tide at vi øker fokuset på hvor utsatt bønder og andre tilknyttet landbruket er for nedsatt psykisk helse. De som tar vare på alle daler, fjell og jorder i Norge fortjener bedre - øk satsningen på psykisk helse i landbruket nå!

Senterungdommen vil:

- Opprettholde et desentralisert helsetjenestetilbud med tilknyttede psykologtjenester.
- Arbeide for å opprette oppsøkende psykiske helsetjenester rettet mot næringsdrivende i landbruket.
- Øke kompetanseutviklingen innen psykologi rettet mot landbruk og distrikter (f.eks familieterapi rettet mot gårdsdrift).
- Øke avløsertilskudd for å lette på byrden i bondens hverdag, og fjerne samordningsregelen for å sikre fullt avløser tilskudd ved sykdom og fødsel.
- Arbeide for at flere kommuner etablerer "Bondens Nettverk" som forebyggende tiltak, og at ordningen gjøres kjent for næringsdrivende i landbruket.

Sendt inn av: Ås Senterstud, Buskerud Senterungdom